

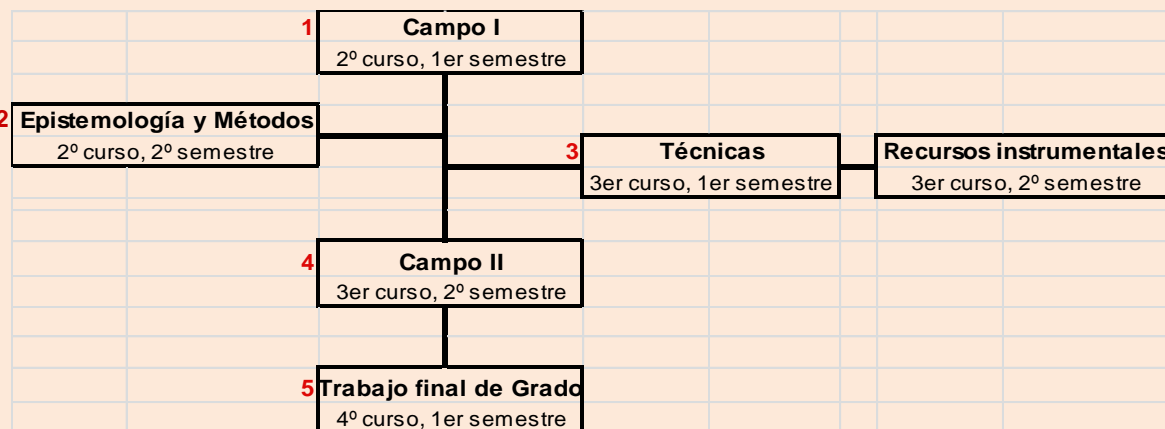
Seqüència metodològica-tècnica en Antropologia Social i Cultural (ASiC)

1. La seqüència en el pla d'estudis

Es tracta de desenvolupar una seqüència d'assignatures que reproduïxi a escala les fases d'un procés d'investigació:

1. Familiarització amb un context etnogràfic que faci possible el descobriment i la formulació de problemes que requereixen explicació (assignatura: **Pràctiques de Camp en ASiC I**).
2. Coneixement de la historicitat de les propostes sempre en debat sobre la utilització de mètodes científics i hermenèutics en antropologia, aplicant els conceptes bàsics de les propostes que considerem més valuoses al desenvolupament d'una hipòtesi capaç de donar una explicació temptativa a una de les preguntes formulades en les primeres pràctiques de camp (assignatura: **Epistemologia i mètodes d'investigació en ASiC**).
3. Aprenentatge de les tècniques qualitatives i quantitatives més utilitzades en antropologia en el marc d'una determinada teoria, i selecció de les tècniques més adequades per dur a la pràctica el disseny metodològic realitzat en la fase anterior (assignatura: **Tècniques d'investigació en ASiC**).
4. Assignatura instrumental que té com a objectiu garantir les competències dels nostres titulats en l'ús d'eines informàtiques per a la realització d'investigacions etnogràfiques (assignatura: **Recursos instrumentals per a la investigació a l'Antropologia**).
5. Retorn al camp de pràctiques per assajar l'aplicació de les tècniques seleccionades i posar a prova la hipòtesi amb la qual s'ha treballat (assignatura: **Pràctiques de camp en ASiC II**).
6. El **Treball de fi de grau** es concep com la culminació de la seqüència d'assignatures metodològiques-tècniques de segon i tercer curs que constitueix un model a escala de la investigació etnogràfica en Antropologia. En el treball s'han de consignar el disseny metodològic-tècnic, l'estat teòric de la qüestió, l'anàlisi dels resultats de la recerca i les conclusions finals que incloguin la valoració general del treball realitzat.

2. Esquema de la seqüència

Una clarificació important: en rigor, la hipòtesi s'hauria de posar a prova amb uns subjectes diferents o en una altra unitat d'observació espacial (lloc) a Camp II, diferents dels de Camp I. Això és especialment clar quan la hipòtesi s'hagi generat a partir de casos o dades concrets en Camp I, com més vinculada o dependent d'ells sigui. Així, no té sentit posar-la a prova amb aquestes mateixes dades o casos perquè neix verificada.

La seva posada a prova suposa, per tant, una nova immersió en camp en un context diferent. No obstant això, es tracta d'una pràctica, s'accepta i recomana la volta a l'escenari en què es va desenvolupar Camp I perquè l'entrada en camp, la definició del rol de l'investigador i l'establiment de les relacions de confiança mútues són costoses i, en la pràctica, qualsevol altra opció impossibilitaria el desenvolupament de Camp II. No obstant això, en la mesura que sigui possible, es recomana també no recórrer, o fer-ho només de forma limitada al principi, als mateixos informants que van participar en Camp I.

Tanmateix, per evitar una mala impressió, una relació només utilitària amb els subjectes estudiats, i també una segona immersió en camp sense avís i distanciada en el temps, es recomana mantenir el contacte de forma intermitent però regular des de la finalització de Camp I fins al retorn intensiu en Camp II per preparar el terreny i mantenir els contactes actius. Com es pot veure en l'esquema, durant el segon semestre del segon curs i el primer del tercer curs, quan es cursen Epistemologia i mètodes, Tècniques i Recursos instrumentals.

Per a major desenvolupament, veure a continuació l'**apartat 3.1**.

3. Bibliografía

San Román T. (1996) De la intuición a la contrastación: el trabajo de campo en antropología y en la formación de los nuevos antropólogos. En: González Echevarría A., coord. (1996) *Epistemología y Método. VIII Simposio. VII Congreso de Antropología Social*. Zaragoza, Instituto Aragonés de Antropología, 167-178.

3.1 Fragment. Treball de camp: diferències segons etapes.

«Dos trabajos de campo para dos tipos de tareas. La primera etapa del trabajo de campo corresponde al período más dilatado y, en principio, sólo sería inexcusable cuando la distancia cultural entre el investigador y el grupo humano objeto de investigación le impidiera formular hipótesis pertinentes; es decir, cuando no está familiarizado con su cultura o con ese aspecto concreto de la cultura que intenta investigar, o con ese medio social concreto del entorno en el que va a centrar su investigación.

LeVine habla de la necesidad de familiarización con la cultura sobre la que se pretende hacer un diseño de investigación como una «exploración en lo desconocido» que sirve como plataforma de lanzamiento de un diseño. Yo creo que podríamos decir que las conclusiones de la observación participante de un trabajo de campo tradicional, pueden reformularse convenientemente como hipótesis contrastables para una segunda fase de trabajo de campo.

Esta *primera etapa* de trabajo de campo debe de proporcionar:

- generalizaciones empíricas;
- datos estadísticos básicos de nuestra unidad de estudio o al menos de nuestra unidad o unidades concretas de observación;
- hipótesis teóricas;
- operacionalización inicial de conceptos y categorías;
- conocimiento de técnicas e instrumentos y procedimientos de aproximación que sean especialmente adecuados para tal medio, tal población y tal tipo de problemas, que en el transcurso del trabajo de campo hemos tenido la oportunidad de ensayar en la práctica;
- en la medida en que gran parte de todo lo anterior puede ajustarse «en exceso» a la especificidad cultural para los propósitos comparativos, es importante proporcionar *también* una reflexión suficiente sobre categorías y conceptos pertinentes que se toman de la teoría antropológica en uso y cómo se emplean en el contexto etnográfico concreto en el que estamos trabajando.

Por tanto, nos podríamos ver pertrechados tanto de un conocimiento intuitivo y experiencial de la cultura, como de una serie de materiales y recursos que hemos ido adaptando y construyendo durante esta primera fase de campo. Las conclusiones a las que hayamos podido llegar, las relaciones entre los fenómenos, las explicaciones en términos causales o funcionales, podrían entonces someterse a un tratamiento para su puesta a prueba. Sería ésta la *segunda etapa* de trabajo o trabajo de campo para la contrastación.

A partir de esa primera comprensión y familiarización con la cultura, a partir por tanto de las conclusiones etnográficas de campo que proceden de esa primera etapa, se está ya en condiciones de construir un diseño teórico que recoja las hipótesis generadas en el trabajo de campo y las ponga en relación explícita con otras hipótesis

existentes sobre los mismos contenidos y con el contexto teórico subyacente a unas y otras. De esta manera podemos valorar su contribución, la contribución que cada una de nuestras hipótesis plantea en ese conjunto y, por tanto, nos permite decidir si merece la pena su contrastación, con cuáles de entre ellas merece la pena seguir trabajando. Un diseño metodológico que analice la corrección lógica de nuestros enunciados, explicita supuestos, elimine incoherencias, que establezca principios puente que puedan vincular las hipótesis con los datos, que exija la precisión de las definiciones de conceptos y categorías y que establezca reglas de correspondencia, niveles de operacionalización que acerquen a éstos progresivamente a la determinación de cuáles son los datos necesarios para poner a prueba de forma dura las hipótesis de las que disponemos. Un diseño técnico, por fin, que seleccione las técnicas más adecuadas para contrastar empíricamente estas hipótesis, sobre la base de exigencias de adecuación de esas técnicas a los objetos de investigación, el contenido teórico de las hipótesis, el tipo de datos necesarios para la puesta a prueba y las características generales de la población. Es entonces, y sólo entonces, cuando tiene sentido especificar categorías, tramos, muestras, procedimientos de aproximación y otras exigencias técnicas que incluye el diseño, pero que lejos de ser el núcleo de las ideas con contenido teórico, de la investigación, son los instrumentos y procedimientos específicamente seleccionados y contruidos para cumplir la misión científica de su contrastación.

El cambio de etapa, mediado por el diseño teórico, metodológico y técnico, en la medida en que pretende someter a prueba con el mayor rigor posible a las hipótesis, en la medida en que debe delimitar en toda la medida de lo posible, en cada prueba, el alcance de las generalizaciones que contiene, tiene, de nuevo, que huir de la búsqueda preferente de la corroboración, favoreciendo la selección de condiciones falsadoras que puedan apuntar a su inadecuación o a sus limitaciones. Por esta razón hay que provocar en nuestro planteamiento, creo yo, cambios profundos entre el primer trabajo de campo que nos familiariza con la cultura y nos proporciona hipótesis y el segundo, que nos permite contrastarlas. Al enfrentarnos a la nueva etapa de campo diseñada para esa contrastación, creo que es fructífero el hacer una variación drástica en el tipo de técnicas, al igual que también considero fundamental la variación y ampliación de la(s) unidad(es) de observación desde la que abordamos nuestra unidad de estudio, siempre en función de las hipótesis que ahora tenemos ya planteadas. Así pues, esas hipótesis anticipadas se nutrirían para su invención bien de un conocimiento preciso y espontáneo (por ejemplo, cuando el trabajo se realiza en nuestra propia comunidad de origen), o bien en la existencia de este trabajo de campo anterior que nos ha permitido imaginar hipótesis a partir de la familiarización con una cultura antes desconocida. En uno u otro caso, es este conocimiento previo el que permite después un conocimiento contrastado, ya se trate de hipótesis generadas en el primer trabajo de campo, de teorías que nos sirven de apoyo y son usuales en la antropología actual, o bien pueda tratarse de hipótesis tan generales que es difícil que no correspondan a algún problema del campo cultural en el que estamos trabajando (como problemas de aculturación, difusión, enculturación, organización familiar, bases para el ejercicio del poder, bases para las desigualdades, etc.) y ante el que, por tanto, puede cumplir su papel contrastador». (San Román, 1996:168-170).

4. Contingut i objectius de cada assignatura de la seqüència

4.1 Pràctiques de Camp en ASiC I

L'assignatura **Pràctiques de Camp en Antropologia Social i Cultural I** –d'ara en endavant Camp I-, és la primera d'un itinerari de quatre que es desenvolupa al llarg de dos anys d'estudis –segon i tercer curs de Grau.

Els objectius de l'assignatura són:

1. Assolir, mitjançant la pràctica d'un treball de camp de caràcter prospectiu, un coneixement directe dels avantatges, les potencialitats, les limitacions i els riscos que suposa el treball de camp clàssic en l'etnografia.
2. Aprendre la seva tècnica bàsica -l'observació participant-, dur a terme el registre i l'anàlisi d'un diari de camp.
3. Conèixer un grup humà i arribar a formular problemes de recerca i hipòtesis temptatives.

Els objectius del curs s'aniran assolint paulatinament i fins al final no es tindrà una consciència clara del què s'ha estat realitzant, en bona mesura, gràcies al treball de reflexió que s'exigeix per avaluar l'assignatura. Aquesta manca de control sobre el què s'està fent, comporta certa inseguretat en alguns moments del curs que són inherents a la mateixa observació participant, i al mateix temps necessaris en la iniciació a la tècnica que ens ocupa.

No s'avançaran continguts (excepte a les classes i les lectures inicials), sinó que s'aniran introduint a mesura que els diferents moments del procés d'entrada al terreny es vagin assolint.

Es treballaran els següents aspectes:

- Observació participant (accés, relació etnològica, qüestions ètiques i metodològiques)
- Elaboració del diari de camp.
- Organització de la informació i sistematització de les dades.
- Identificació de temes d'interès teòric.
- Plantejament de qüestions d'investigació.
- Proposta d'hipòtesis temptatives.

4.2 Epistemologia i mètodes d'investigació en ASiC

Aquesta assignatura enllaça amb Camp I i té els següents objectius.

1. Conèixer el desenvolupament històric de les diferents propostes de mètodes d'investigació científics i hermenèutics i les diferents propostes d'anàlisi de les teories científiques, amb especial èmfasi en la concepció estructural.

2. Realitzar una primera aproximació als supòsits metodològics subjacents als treballs clàssics i contemporanis de l'Antropologia.
3. Arribar a conclusions respecte al debat sobre l'aplicació de mètodes científics i interpretatius en Antropologia i al paper que tenen en aquesta disciplina les estructures hermenèutiques de la pre-comprensió d'una banda i per una altra les descripcions, els procediments interpretatius i les explicacions que s'adonen relacions diverses entre fenòmens socioculturals.
4. Prendre consciència que el coneixement antropològic, i de manera general els coneixements disciplinaris, són productes culturals propis de societats desiguals, immersos en les cosmovisions compartides i estretament relacionat amb les relacions de poder, el que exigeix una crítica no empírica de teories i conceptes, que afegeix a la crítica metodològica l'epistemològica.
5. Adquirir la capacitat de desenvolupar per posar a prova una hipòtesi explicativa d'un problema sociocultural (formulada a partir d'una fase inicial de treball de camp) tenint en compte la seva plausibilitat, la seva adequació a les dades i la seva relació amb altres hipòtesis alternatives.

4.3 Tècniques d'investigació en ASiC

S'estructura seguint la lògica dels projectes de recerca i els continguts s'introdueixen i discuteixen al fil del desenvolupament: coneixement relatiu a les diferents tècniques de recerca (instruments, pràctiques i procediments) i la pertinença en cada disseny, tot evitant la desvinculació de les orientacions teòriques i metodològiques que incideixen en la selecció.

Es discuteixen primer els diferents tipus de recerca, dissenys i estratègies. Després es desenvolupen la operacionalització de conceptes (aquest és un punt central) i les estratègies de mostreig. A partir d'aquí, i considerant el treball de camp com un complex articulat de tècniques, s'introdueixen les diferents tècniques i procediments de recollida, sistematització, anàlisi de la informació i, finalment, la presentació de resultats.

Els objectius del curs són tres:

1. Desenvolupar una proposta de recerca a partir del treball final de l'assignatura *d'Epistemologia i Mètodes d'Investigació* i que, en la mesura del possible, serà portada a terme a l'assignatura de *Pràctiques de Camp II*.
2. Conèixer la teoria de totes les tècniques considerades i poder fonamentar la pertinença o no d'aquestes en el disseny.
3. Exercitar les diferents tècniques d'investigació a partir de simulacions, pràctiques i/o aplicacions a investigacions en marxa.

4.4 Recursos instrumentals per a la investigació a l'Antropologia

Els continguts de l'assignatura s'estructuren en diferents blocs temàtics:

1. Introducció a la gestió de la informació.
2. Els recursos de suport a la recerca de la UAB.
 - 2.1. XPV
 - 2.2. ISI-Web of Knowledge
 - 2.3. Scopus
 - 2.4. Revistes indexades
3. Programes bàsics: Word, Excel, Wopad o altres equivalents. Plantilles, construcció d'índexs i taules.
4. Referències bibliogràfiques: Mendeley.
5. Anàlisi d'informació quantitativa.
 - 5.1. Introducció a la estadística descriptiva.
 - 5.2. Posada a prova d'hipòtesis.
 - 5.3. Anàlisi del consens cultural (consensus analysis)
6. Anàlisis d'informació qualitativa
 - 6.1. Introducció a Automap
 - 6.2. Introducció a nVivo
7. Xarxes i genealogies
 - 7.1. Introducció a Ucinet6-Netdraw
 - 7.2. Introducció a Gephi o similars.
8. Websurveys
9. Simulacions
10. Projecte de gestió personal de la informació.

El objectius del curs són tres:

1. Conèixer els models generals de captació, gestió, tractament i anàlisi d'informacions qualitatives i quantitatives necessaris per dur a terme la recerca antropològica.
2. Disposar d'experiència en l'ús dels principals programes relacionats amb la recerca en antropologia: anàlisi de contingut, referències bibliogràfiques, anàlisi de xarxes socials, estadística bàsica, així com les eines ofimàtiques més comunes.
3. Dissenyar processos de captació, neteja, formalització, anàlisi i gestió de grans quantitats de dades de fonts diverses per a la recerca antropològica.

4.5 Pràctiques de camp en ASiC II

No té classes teòriques i tota la docència es realitza mitjançant tutories individuals. De fet, pot considerar-se que en aquesta assignatura s'aplica de forma pràctica la teoria de les tècniques apreses a l'assignatura de Tècniques. Aquestes són les pràctiques genuïnes de la mencionada assignatura, aplicades al treball individual de la seqüència. Idealment s'haurien d'utilitzar totes les tècniques proposades al treball de Tècniques.

A partir de la proposta de tècniques i d'operacionalització realitzada, disseny dels instruments de recollida d'informació per a cada tècnica, aplicació de tots ells a un nombre suficient de subjectes i preparació de la informació recollida per a la seva anàlisi.

4.6 Treball de Fi de Grau

El TFG es concep com la culminació de la seqüència de les assignatures metodològiques i tècniques de segon i tercer curs que, en el seu conjunt, constitueixen un model de la investigació etnogràfica en Antropologia i es desenvolupa al llarg del primer semestre del 4t curs. La docència a primer semestre permet la continuïtat de la seqüència formativa en la investigació antropològica iniciada quatre semestres abans i cursada consecutivament sense interrupcions.

Aquesta assignatura no té classes teòriques i la docència es fa mitjançant tutories individuals dins la franja horària assignada. El treball consisteix en acabar d'elaborar i presentar un tema que és continuïtat del treball previ de cada estudiant al llarg de la seqüència tot completant la recerca documental, el plantejament d'un breu marc teòric, l'anàlisi de resultats i les conclusions provisionals. Part de l'avaluació consisteix en la defensa oral del treball davant d'un tribunal de professors de l'assignatura, un dels quals serà el tutor del treball.

5. Exigències mínimes per a l'avaluació de les assignatures de la seqüència

5.1 Pràctiques de Camp en ASiC I

- Llegir el dossier de lectures obligatòries i fer-ne un exercici escrit a lliurar a la primera meitat del semestre.
- Els estudiants han de fer un mínim de 30h. d'observació en un mínim de 10 sessions, de forma periòdica i regular.
- Assistir obligatòriament a totes les classes-tutoria individuals pactades i proposades pel professor o professora.
- Assistir obligatòriament a totes les classes-tutoria col·lectives.
- Enregistrar cada observació al diari de camp.
- Sistematitzar les dades obtingudes.
 - Índex de persones
 - Llistat i índex de temes
 - Proposta de fitxes de recerca
 - Formulació de plantejaments hipotètics.
- Redacció del treball final d'acord amb el guió de continguts consensuats.

5.2 Epistemologia i mètodes d'investigació en ASiC

L'assignatura consta de 12 ECTS: 4 de classes i tutories individualitzades i 8 de treballs i lectures. La comprensió preliminar dels temes s'aconsegueix a través de les classes i les lectures obligatòries; la comprensió profunda s'aconsegueix amb el desenvolupament d'un treball pràctic tutoritzat que va desenvolupant-se en diverses etapes a mesura que s'avança en l'aprenentatge dels continguts teòric-metodològics, i de diversos assajos teòrics que constitueixen fites en el desenvolupament del curs.

Per ser avaluat, cal haver lliurat la majoria dels guions elaborats a partir de les lectures teòriques i haver assistit a la majoria de les discussions a classe dels guions corregits (el percentatge s'estableix en el programa) i a totes les tutories individuals relacionades amb el desenvolupament de la hipòtesi. Tanmateix, per poder ser avaluat, els lliuraments dels assajos teòrics i dels treballs que desenvolupen la pràctica s'han de fer en les dates estipulades.

L'elaboració dels treballs per al desenvolupament de la hipòtesi seleccionada suposarà el 50% de la qualificació, i el seguiment del curs teòric i els assajos l'altre 50%.

5.3 Tècniques d'investigació en ASiC

Treball final de l'assignatura (veure el guió a l'apartat 6) i treballs pràctics realitzats en les pràctiques d'aula (PA).

5.4 Recursos instrumentals per a la investigació a l'Antropologia

Lliurament de les pràctiques programades i del pla personal de formació.

5.5 Pràctiques de camp en ASiC II

- Assistència regular a les tutories.
- Realització i transcripció completa d'una entrevista oberta semiestructurada d'aproximadament una hora de duració com a mínim o d'entrevistes més breus que suposin una dedicació equivalent.
- Realització del treball final: disseny de tots els instruments necessaris per a la recollida d'informació, aplicació dels mateixos i organització de la informació recollida (veure el guió a l'apartat 6).

5.6 Treball de Fi de Grau

- Seguiment de les tutories individuals programades al llarg del semestre.
- Lliurament del document de treball final.
- Defensa oral del treball davant d'un tribunal.

6. Guions

6.1 Pràctiques de Camp en ASiC I

Es presenta aquí una versió reduïda del guió del treball final. El guió complet es lliurarà a l'estudiant un cop hagi finalitzat les seves pràctiques de treball de camp en el marc de l'assignatura i hagi resolt gran part dels objectius etnogràfics.

1. Sobre la realització de la pràctica de camp.
2. Presentació del diari de camp realitzat, tal i com el tens (no passar-lo a net ni modificar-lo).
3. Presentació del material complementari (fotos, plànols, cintes, croquis, documents, publicacions, etc.).
4. Presentació de l'Índex de Noms, dels Temes i de les Fitxes de camp.
5. Descripció-Esbós Etnogràfic.
6. Llistat (sense anàlisi) de les hipòtesis temptatives enunciades a partir de les conclusions obtingudes en les pràctiques de treball de camp:
 - Enunciat respecte un tema (fet).
 - Explicació o explicacions possibles d'aquest fet.
7. Suggeriments, si creus oportú fer-ne.

6.2 Epistemologia i mètodes d'investigació en ASiC

Disseny teòric a partir d'una hipòtesi.

1. Formulació de la hipòtesi amb la qual s'està treballant.
2. Presentació del problema que es tracta d'abordar, context de descobriment o procés que ha portat a la formulació de la hipòtesi, i identificació general del suport teòric de la hipòtesi (esbós per al marc teòric a desenvolupar posteriorment en el curs de Tècniques).
3. Explicita la forma lògica de la hipòtesi: és un enunciat sintètic o analític? Abans de contestar, respon a les següents qüestions:
 - 3.1 És possible contrastar empíricament? Posa un exemple de com la contrastaries.
 - 3.2 És falsable? Indica com haurien de ser les dades empíriques perquè la refutessin.
 - 3.3 En cas que el teu hipòtesi resultés negada empíricament, seguiria sent un enunciat correcte des del punt de vista lògic?
 - 3.4. Contesta ara a la pregunta: Es tracta d'un enunciat sintètic o analític?

4. És un enunciat singular o universal? Si és universal, quin és el seu univers?
5. Quina és la generalització empírica de la teva hipòtesi?
6. Quin és el *explanandum* i quin és el *explanans* de la hipòtesi?
7. Formula, en general, una primera definició (no en detall a nivell d'indicadors) dels conceptes teòrics bàsics (principis interns) de la teva hipòtesi.
8. Formula dues explicacions diferents de la que proposes a la teva hipòtesi: una alternativa o incommensurable, i una altra del mateix programa d'investigació, en termes de Lakatos. En el primer cas, explica amb quins criteris de comparació de teories t'inclines per la teva i no per l'altra.
9. Què proposes com a fons no problemàtic de la hipòtesi, i quines són les raons per mantenir aquests aspectes com a fons no problemàtic? I què proposes com a fons problemàtic: hi ha hipòtesis auxiliars que calgui tenir en compte?
10. Infereix implicacions contrastadores de la hipòtesi: dos que serveixin per validar (corroboradores) i dos per refutar (falsadores).

6.3 Tècniques d'investigació en ASiC

1. Presentació i descripció del tema / objecte d'estudi o del seu context.
2. Marc teòric – estat de la qüestió. Desenvolupament articulat i coherent del tema / objecte d'estudi o del seu context, partint de la bibliografia teòrica llegida i sistematitzada.
3. Enunciat de la hipòtesi principal.
4. Univers i unitats.
5. Variables dependents i independents.
6. *Explanandum* (fenomen a explicar). Enunciat i especificació, definició i operacionalització dels conceptes.
7. *Explanans* (explicació o explicacions). Enunciat i especificació, definició i operacionalització dels conceptes.
8. Hipòtesis auxiliars. Enunciats i especificació, definició i operacionalització dels conceptes.
9. Implicacions contrastadores, a favor i en contra. Enunciats, especificació, definició i operacionalització dels conceptes.
10. Dades necessàries per a contrastar la hipòtesi principal. Síntesi jerarquitzada i organitzada de les dades clau per a la posta a prova (apartats 6 a 9).
11. Tècniques pertinents.

11.1 Especificació de la pertinença de les tècniques per a la posta a prova de la hipòtesi principal, auxiliars i les implicacions contrastadores. Especificació, també, dels conceptes ja operacionalitzats (definicions i indicadors), en els apartats 6 a 9 i 10, que es poden obtenir amb cada tècnica.

11.2 Especificació de biaixos, limitacions, complementarietat i articulació de les diferents tècniques proposades.

11.3 Fonamentació de la no pertinença de les tècniques no considerades.

11.4 Especificació dels criteris de selecció dels subjectes (o fonts), estratègia de mostreig i característiques de la mostra (proposta teòrica més enllà de Pràctiques de Camp II).

12. Comentari final: consideracions generals sobre el treball realitzat.

13. Bibliografia citada.

6.4 Recursos instrumentals para a la investigació a l'Antropologia

1. Introducció
2. Objectius del pla de formació
3. Disseny, gestió i emmagatzematge del sistema d'informació.
4. Descripció de les fonts de dades.
5. Eines, mètodes i activitats.
6. Avaluació, seguiment i millora.
7. Casos d'aplicació.
8. Conclusions.

6.5 Pràctiques de camp en ASiC II

1. Introducció (adaptació-actualització de Camp I i Tècniques).

1.1 Generalitats. Motivació en l'elecció del tema proposat. Experiència prèvia (adaptació -actualització de Camp I i Tècniques).

1.2 Tècniques utilitzades. Descripció de totes elles.

1.3 Factors que han dificultat el desenvolupament del treball. Problemes tècnics concrets: en la introducció en la comunitat o grup estudiat; en les entrevistes; en l'organització de les dades; en la utilitat i compatibilitat de la informació recollida; possibles biaixos, etc.

2. Estat de la qüestió (adaptació o desenvolupament de l'apartat de Tècniques).

2.1 Enfocaments i teories vinculades al tema triat. Explicar els enfocaments teòrics, hipòtesi o idees utilitzades en el desenvolupament del treball.

3. Presentació de la hipòtesi plantejada (3.1 i 3.2: reproduir allò inclòs en Mètodes i Tècniques).

3.1. Enunciat de la hipòtesi. Variables dependents i independents.

3.2. Definició i delimitació de les unitats.

3.3. Característiques de la mostra. Biaixos i dificultats.

4. Resultats

4.1. Descripció i valoració reflexiva dels resultats obtinguts en l'assignatura de Camp II a partir dels instruments utilitzats en aquesta segona etapa de camp de la seqüència teòrica-metodològica. Organització de la informació obtinguda com a fase prèvia per a la anàlisi i la contrastació de la hipòtesi proposada amb els resultats del treball de camp (Treball de fi de grau).

5. Valoració general del treball realitzat

6. Bibliografia citada

Annex I:

- D'acord amb les tècniques aplicades, en ordre:
 - Instruments (guions, qüestionaris,...) de totes les tècniques utilitzades, totes les versions.
 - Transcripció completa de l'entrevista, o entrevistes equivalents, realitzada.
 - Resums de les restants entrevistes realitzades, qüestionaris d'enquesta emplenats, resultats de qualsevol altra tècnica utilitzada en el format que correspongui, documentació i altres materials generats que puguin ser sol·licitats pel tutor / a.

Annex II: diari de camp II.

6.6 Treball de Fi de Grau

1. Dades Generals:

1.1. Títol.

1.2. Autor/a.

1.3. Resum.

1.4. Conceptes clau.

2. Introducció.

2.1 Objectius

2.2 Preguntes de recerca

2.3 Tema/es

2.4 Hipòtesis i definició de conceptes

3. Marc Teòric
4. Context socio-cultural (històric-demogràfic-legal...)
5. Metodologia
 - 5.1. Unitat d'observació.
 - 5.2. Tècniques de recollida de la informació.
6. Resultats
 - 6.1 empírics (triangulació diari de camp/entrevistes/hipòtesis)
 - 6.2 diàleg dades/marc teòric
7. Conclusions
8. Factibilitat de continuació del projecte.
 - 8.1. Dificultats i limitacions.
 - 8.2. Aplicabilitat.
9. Bibliografia
10. Valoració de la seqüència.